

Granskning av meddelande om att förbättra den inre marknaden

Sammanfattning

Utskottet har granskat kommissionens meddelande om att förbättra den inre marknaden.

I meddelandet presenterar kommissionen en ny strategi för den inre marknaden. Förutom övergripande målsättningar innehåller meddelandet ett antal aviserade framtida åtgärder.

Utskottet delar kommissionens övergripande målsättningar i meddelandet. På ett övergripande plan anser utskottet att målsättningen måste vara att handelshinder avvecklas, nya handelshinder inte uppstår och att den inre marknaden potential utnyttjas fullt ut. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att kommissionen vidtar åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för tjänstehandel, bättre villkor för småföretag och gränsöverskridande e-handel samt öppenhet mot omvärlden. Utskottet framhåller även vikten av att redan överenskomna åtgärder genomförs på ett korrekt sätt och i rätt tid i alla medlemsländer, och välkomnar kommissionens ambitioner på detta område.

I utlåtandet finns fem motivreservationer (M, SD, C, V, L, KD).

Granskat dokument

Kommissionens meddelande Att förbättra den inre marknaden – bättre möjligheter för individer och företag (KOM(2016) 550).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

Utskottets granskning5

 Bakgrund5

 Kommissionens meddelande5

 Utskottets ställningstagande6

Reservationer8

 1. Övergripande om den inre marknaden, punkt 1 – motiveringen (SD)8

 2. Övergripande om den inre marknaden, punkt 1 – motiveringen (V)8

 3. Övrigt om kommissionens aviserade förslag, punkt 2 – motiveringen (M, C, L, KD)9

 4. Övrigt om kommissionens aviserade förslag, punkt 2 – motiveringen (SD)9

 5. Övrigt om kommissionens aviserade förslag, punkt 2 – motiveringen (V)10

Bilaga

Förteckning över granskade dokument11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande om den inre marknaden

Utskottet lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservation 1 (SD) – motiveringen

Reservation 2 (V) – motiveringen

2. Övrigt om kommissionens aviserade förslag

Utskottet lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservation 3 (M, C, L, KD) – motiveringen

Reservation 4 (SD) – motiveringen

Reservation 5 (V) – motiveringen

Stockholm den 22 mars 2016

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Ulf Berg (M), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Mattias Bäckström Johansson (SD), Said Abdu (L), Penilla Gunther (KD), Mattias Jonsson (S), Anna-Caren Säterberg (S), Hanna Westerén (S), Håkan Svenneling (V) och Elisabet Knutsson (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Talmannen beslutade den 7 december 2015 i enlighet med 9 kap. 20 § riksdagsordningen att kommissionens meddelande Att förbättra den inre marknaden – bättre möjligheter för individer och företag (KOM(2015) 550) ska hänvisas till näringsutskottet för granskning.

Kommissionen skriver i sitt arbetsprogram för 2015 att den har för avsikt att presentera åtgärder som kan bidra till att lösa de utmaningar EU står inför i form av hög arbetslöshet, trög tillväxt, hög offentlig skuldsättning, investeringsunderskott och låg konkurrenskraft. Mot bakgrund av detta finns i arbetsprogrammet prioriteringen En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas. Det aktuella meddelandet aviserades under denna rubrik i arbetsprogrammet. Meddelandet presenterades den 28 oktober 2015.

Den 2 december 2015 tog utskottet emot Regeringskansliets faktapromemoria 2015/16:FPM17 med anledning av meddelandet.

Utskottets granskning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Jämför reservationerna 1 (SD), 2 (V), 3 (M, C, L, KD), 4 (SD) och 5 (V).

Bakgrund

Som medlem i EU är Sverige en del av EU:s inre marknad. Den inre marknaden omfattar EU:s 28 medlemsstater samt EES-länderna Island, Liechtenstein och Norge. Inom den inre marknaden ska fri rörlighet råda för varor, tjänster, kapital och personer.

Kommissionen anför inledningsvis i meddelandet att den inre marknaden är en av EU:s största framgångar. De senaste 50 åren har den skapat nya möjligheter för europeiska företag, gett konsumenterna fler valmöjligheter, ökat industrins konkurrenskraft och bidragit till att integrera europeiska företag i internationella värdekedjor. I dag står emellertid EU inför ekonomiska och sociala utmaningar. Den ekonomiska och finansiella krisen har skapat en situation med hög arbetslöshet och låga investeringsnivåer. Handelshinder och en stor administrativ börda hindrar europeiska företag från att växa. Samtidigt innebär den förändrade ekonomiska verkligheten nya möjligheter i form av innovation, globala värdekedjor och nya affärsmodeller.

Mot bakgrund av den här skisserade ekonomiska situationen vill kommissionen i och med meddelandet skapa en ny strategi för den inre marknaden. Förutom övergripande målsättningar innehåller det ett antal aviserade framtida åtgärder. Kommissionen framhåller även att åtgärderna i meddelandet bör ses som stödjande och kompletterande till åtgärder som kommissionen i andra sammanhang har presenterat, t.ex. genom strategin för den digitala inre marknaden och energiunionen.

Kommissionens meddelande

Kommissionen vill rikta in sig på praktiska åtgärder som särskilt ska hjälpa små och medelstora företag, främja innovation, underlätta investeringar och stärka konsumentmakten. Man lyfter fram fyra övergripande hinder mot en välfungerande inre marknad: hinder för fritt utbyte av varor och tjänster, bristande efterlevnad av befintliga bestämmelser, små volymer av offentlig upphandling över gränserna och otillräckligt politiskt stöd för strukturella reformer. Kommissionen anser att dessa hinder även påverkar andra områden negativt, t.ex. transport, telekommunikationer och energi, och att de gör EU mindre attraktivt för interna och externa finansieringar. Dessa hinder inverkar

också menligt på innovation, produktutveckling och nyanställningar, anför kommissionen. Det är dessa problem man vill råda bot på med de åtgärder som presenteras i meddelandet. Syftet med kommissionens arbete är att skapa en mer djupgående och rättvis inre marknad, som vilar på en starkare industriell grund. Kommissionen vill modernisera den inre marknaden så att den ligger i linje med dagens ekonomiska verklighet med en växande digitalisering, nya affärsmodeller och allt fler länkar mellan tillverkare och tjänster i globala värdekedjor. Kommissionen vill även att medlemsstaterna tar till sig meddelandet på en nationell, regional och lokal nivå, eftersom den inre marknaden bara kan fungera med stöd och åtagande på alla nivåer. Kommissionen presenterar i meddelandet planerade åtgärder inom tre nyckelområden:

- Att skapa möjligheter för konsumenter, yrkesverksamma och företag.
- Att uppmuntra och möjliggöra den modernisering och innovation som Europa behöver.
- Att åtgärderna genomförs praktiskt på ett sätt som gynnar konsumenter och företag i vardagen.

Vart och ett av de ovan nämnda nyckelområdena innehåller i sin tur ett antal åtgärdsområden. Meddelandet innehåller 22 aviserade åtgärder uppdelade på dessa åtgärdsområden. Dessa aviserade åtgärder är inte fullt utarbetade utan mer att betrakta som avsiktsförklaringar. Vissa av dessa 22 aviserade åtgärder kan i sin tur delas upp i ytterligare förslag på insatser som kommissionen redovisar i den löpande texten i meddelandet. Meddelandet innehåller följaktligen ett stort antal förslag inom flera olika områden.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottet redovisar sitt ställningstagande under följande rubriker: Övergripande om den inre marknaden och Övrigt om kommissionens aviserade förslag.

Övergripande om den inre marknaden

Ett av målen för Sveriges handelspolitik har sedan länge varit en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU. EU:s inre marknad har stor betydelse för svensk tillväxt och sysselsättning då handeln inom denna marknad utgör nära 70 procent av svensk export och 80 procent av svensk import. Utskottet vill även påminna om vad det i andra sammanhang har anfört om att en väl fungerande inre marknad är av avgörande betydelse när det gäller att stärka hela EU:s konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning till nytta för företag, arbetstagare och konsumenter. Utskottet delar därmed kommissionens övergripande målsättningar i meddelandet. På ett övergripande plan anser

utskottet att målsättningen måste vara att handelshinder avvecklas, nya handelshinder inte uppstår och att den inre marknadens potential utnyttjas fullt ut. Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att kommissionen vidtar åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för tjänstehandel, bättre villkor för småföretag och gränsöverskridande e-handel samt öppenhet mot omvärlden. Utskottet vill också framhålla vikten av att redan överenskomna åtgärder genomförs på ett korrekt sätt och i rätt tid i alla medlemsländer, och välkomnar kommissionens ambitioner på detta område.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Övrigt om kommissionens aviserade förslag

Kommissionens meddelande utgör en bra grund för det fortsatta arbetet med att utveckla EU:s inre marknad. Sammantaget vill utskottet framhålla betydelsen av att ambitiösa och konkreta förslag läggs fram så att den potential som finns kan tas till vara.

Sverige för en politik som syftar till en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU. Utskottet vill framhålla vikten av att en vidareutveckling av EU:s inre marknad inte leder till protektionistiska tendenser gentemot omvärlden. Sverige bör fortsätta att vara en tydlig röst inom EU för en öppen, fri och rättvis handel och motverka olika former av protektionism.

På de områden där det är aktuellt är det nödvändigt att en balans skapas mellan åtgärder för att förverkliga en inre marknad för varor och tjänster och skyddet för arbetstagare, konsumenter, djur och miljö. Stora krav måste, som utskottet i andra sammanhang påpekat, ställas på att demokrati, miljöhänsyn och andra allmänna skyddsintressen inte åsidosätts. För att handeln med tjänster ska fungera är det fundamentalt att olika länders modeller på arbetsmarknaden fungerar. Bestämmelser för den inre marknaden måste genomföras med respekt för fackliga rättigheter.

Utskottet välkomnar också kommissionens övergripande ambitioner att minska regelbördan, och påminner om vikten av att regelförenklaringsarbetet inte får leda till att grupper av företag ska kunna undantas från exempelvis arbetsmiljölagstiftning. Nya åtgärder från kommissionen får heller inte innebära en ökad administrativ börda för företagen, vilket ett enigt utskott tidigare också anfört bl.a. med anledning av kommissionens förslag om en utvidgning av systemet för geografisk ursprungsmärkning.

Med hänvisning till det anförda förordar utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

Reservationer

1. Övergripande om den inre marknaden, punkt 1 – motiveringen (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater ser generellt positivt på en fri och öppen handel. Vi anser att prioriteringarna i Europa bör vara att främja konkurrenskraft, kunskap och innovation. Sverige ska verka för en frihandelsvänlig linje på den inre marknaden. Det meddelande som kommissionen nu presenterat är ett i raden av flera s.k. strategiska meddelanden. Om man tar hänsyn inte bara till de faktiska förslagen från kommissionen i det nu aktuella meddelandet utan även andra åtgärds paket från kommissionen om bl.a. energi, infrastruktur och tillväxtskapande åtgärder ser vi en återkommande problematik när det gäller finansieringslösningar, ökad användning av strukturfonder, socioekonomiska projekt samt ständigt kostnadsdrivande effekter som innebär en ökad belastning, särskilt för svenska skattebetalare. Vi är kritiska till att meddelandet är så otydligt formulerat när vi av erfarenhet vet att kommissionens åtgärder i praktiken ofta innebär högre kostnader för svenska skattebetalare och orealistiska förslag utan finansiell förankring.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

2. Övergripande om den inre marknaden, punkt 1 – motiveringen (V)

av Håkan Svenneling (V).

Ställningstagande

Jag är kritisk till att kommissionen väljer att ensidigt prioritera den inre marknads intressen framför miljön, arbetsrätten, folkhälsan och konsumentintressena. Jag och Vänsterpartiet menar att prioriteringen måste vara den omvända: arbetsrätten, miljön, konsumentskyddet och folkhälsan måste vara överordnade företagens och marknads intressen. EU:s politik för handel såväl inom den inre marknaden som gentemot tredjeländer måste förändras i en mer rättvis, solidarisk och miljömedveten riktning. Tyvärr innebär kommissionens meddelande inte någon kursändring jämfört med den politik som förs sedan tidigare. Strategin fokuserar för mycket på avreglering och ökad konkurrens och den saknar ett tydligt arbetstagarperspektiv, särskilt på de områden som rör fri rörlighet för tjänster.

Med hänvisning till det anförda förordar jag att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

3. Övrigt om kommissionens aviserade förslag, punkt 2 – motiveringen (M, C, L, KD)

av Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Ulf Berg (M), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Said Abdu (L) och Penilla Gunther (KD).

Ställningstagande

För att säkerställa EU:s långsiktiga överlevnad anser vi att det krävs mer av det som en gång gjorde medlemsländerna framgångsrika – handel och öppenhet. Sveriges och Europas fortsatta ekonomiska utveckling och välfärd är beroende av hur EU:s inre marknad utvecklas. EU måste fortsätta att öppna upp den inre marknaden ytterligare. Detta gäller särskilt inrättandet av en digital inre marknad, med stark nätneutralitet. Den stora potentialen som finns i e-handeln måste tas till vara.

Vi välkomnar att kommissionen i meddelandet lyfter frågan om orimliga yrkesregleringar. I dag finns det i Europa en mängd yrken som är reglerade på ett sätt som är oproportionerligt och utgör ett hinder för rörlighet och minskar produktiviteten. Vi ser fram emot kommissionens kommande vägledning för att förbättra tillträdet till och utövande av reglerade yrken. I sammanhanget vill vi också belysa vikten av säker och effektiv validering av yrkeskompetens. Bristfällig och långsam validering får inte utgöra ett handelshinder på den inre marknaden.

Många medlemsländer brottas i dag med svaga statsfinanser, hög arbetslöshet och låg tillväxt. Dessa länder bör ta krafttag för att sanera sina offentliga finanser och reformera såväl sina arbetsmarknader som sin byråkrati. Enskilda medlemsstater som fortsätter att bryta mot gemensamma ramverk undergräver förtroendet för EU. Alla medlemsstater, inklusive Grekland, måste fullgöra sina åtaganden i enlighet med tillväxt- och stabilitetspakten och i förekommande fall gentemot internationella långivare.

För att den inre marknaden ska utvecklas anser vi också att tjänstedirektivet bör breddas och omfatta ökad rörlighet inom flera sektorer.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

4. Övrigt om kommissionens aviserade förslag, punkt 2 – motiveringen (SD)

av Josef Fransson (SD) och Mattias Bäckström Johansson (SD).

Ställningstagande

Kommissionens meddelande innehåller aviserade åtgärder för i stort sett alla områden som rör den europeiska marknaden. Vi och Sverigedemokraterna har under en lång tid framfört kritik mot de flesta nu aktuella områden. På ett övergripande plan menar vi att det är oseriöst att gång på gång komma med otydliga förslag. Värna, lyfta, prioritera, ta tag i, belysa, se vikten av o.s.v. är formuleringar som kommissionen ständigt använder sig av. Vi ser i stället positivt på realistiskt förankrade handlingsprogram.

Eftersom de presenterade förslagen endast är visioner och meddelandet ännu inte innehåller några konkreta lagstiftningsförslag och saknar full finansiell förankring är det i nuläget svårt att avgöra vad kommissionen i praktiken vill göra. Av detta skäl intar vi en skeptisk, avvaktande inställning till de förslag som presenteras i meddelandet. Vi vill i detta sammanhang särskilt framhålla att vi är skeptiska till att kommissionen kommer med förslag som berör energi, infrastruktur, arbetsmarknadsåtgärder, socioekonomiska frågor och strukturfondsprojekt där de tänkta effekterna av åtgärderna framstår som gripna ur luften. Vi menar att en fullständig konkurrens- och kostnadsrevision bör göras innan fler ofinansierade projekt lanseras.

Med hänvisning till det anförda förordar vi att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

5. Övrigt om kommissionens aviserade förslag, punkt 2 – motiveringen (V)

av Håkan Svenneling (V).

Ställningstagande

Kommissionens förslag om ett tjänstepass som presenteras i meddelandet har redan väckt stora farhågor och mött stark kritik. Om förslaget blir verklighet kan det innebära kraftigt försämrade förhållanden för arbetstagare som arbetar över gränserna. I stället för ett tjänstepass krävs stärkta kontrollmöjligheter för värdlandet. Förslaget om ett tjänstepass är ett exempel på hur kommissionens strategi för den inre marknaden syftar till att underlätta för storföretagen och riskerar att kraftigt försämra arbetstagarnas rättigheter. Europa behöver i dag ett starkare arbetstagarperspektiv, inte ett svagare.

Jag vill också med anledning av den aviserade åtgärden om momsörenkling påminna om att skattepolitik är och bör fortsätta vara en fråga som ska lösas nationellt. Jag ser med oro på att kommissionen försöker rucka på denna mycket viktiga princip. Skattefrågor ska inte beslutas på EU-nivå.

Med hänvisning till det anförda förordar jag att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna i denna del.

BILAGA 1

Förteckning över granskade dokument

Kommissionens meddelande Att förbättra den inre marknaden – bättre möjligheter för individer och företag (KOM(2015) 550)